

Eesti Majandus

Tööstuse, kaubanduse ja rahanduse ajakiri

4. köide Tallinnas, teisipäeval, 19. veebruaril 1924 Nr. 7 (51)

Sisu:

J. Puchk: Toiduainete ja seemnevilja turu seisukorrast

Jaan Marjamaa: Kartulitööstus

A. P.: Väljamaa kontsessioonid Venemaal

Sise- ja väljamaa kroonika

Teated ettevõtete tegevusest

Isiklikud teated

Raha- ja kaubaturu ülevaated

Hinnub kord nädalas

Wäljaandja: Eesti Majanduspoliitiline Selts, Tallinnas

EESTI MAJANDUS

Tööstuse, kaubanduse ja rahanduse ajakiri
Ilmub Eesti Majanduspoliitilise Seltsi väljaandel
kord nädalas

Vastutav toimetaja N. KÖSTNER

Ainukene majandusline eri-ajakiri Eestis

Juhtkirjad paremate Eesti asjatundjate sulest
Laialdane majandusline informatsioon sise- ja
väljamaalt

Eesti konsulaar- ja kaubandusliste esitajate aru-
anded

Igale ärimehel tarvilikud praktilised teated kau-
banduse, tööstuse ja rahanduse alalt

Ärisse puutuvad juriidilised teated

**Ajakiri ilmub kaubandus-tööstusmi-
nisteeriumi, Tallinna Börse-komitee,
Pankade Nõukogu ja Vabrikantide
ühisuse toetusel**

Tellimise hind: aastas Emk. 1000.- Väljamaale 2000.-
pooles " " 500.- " 1000.

Toimetus: Pikk tän. 40, Tallinnas, tel. 29-39

Talitus: Lai tän. 38, Graafiline ühing „Kiri“ tel. 18-66

EESTI MAJANDUS

TÖÖSTUSE, KAUBANDUSE JA RAHANDUSE AJAKIRI

Tellimise hind: aastas Emk. 1 000.— Väljamaale Emk. 2000.—
pooleaastas „ 500.— „ „ 1000.—

Toimetus: Pikk tän. 40, Tallinnas, tel. 29-39 Talitus: Lai tän. 38, Graafliline Ühing „Kiri“. Telef. 18-66

4. köide. Tallinnas, teisipäeval, 19. veebruaril 1924. Nr. 7 (51).

Sisu: J. Puchk: Toiduainete ja seemnevilja turu seisukorrast. Jaan Marjamaa: Kartulitöödustus. A. P.: Väljamaa kontsessioonid Venemaal. Sise- ja väljamaa kroonika. Teated ettevõtete tegevusest. Isiklikud teated. Raha- ja kaubaturu ülevaated.

Toiduainete ja seemnevilja turu seisukorrast.

J. Puchk.

(Kaupmeeste kongressil Tallinnas peetud kõne).

Teatavasti oli läinud 1923. aasta meie põllumajandusele väga raske. Hiline kevade, külm suve ja lõpuks vahetpidamata vihmad sügisel andsid põhjust kõige suuremaks mureks oodatava viljasaagi kohta. Väljavaated olid nii halvad, et võis kõige pahemat — täielikku ikaldust karta. Ajakirjanduse ja riigikogu toolilt juhiti tähelepanu häda peale, mille ees maa seisis. Kuid nagu selgub, on kordaläinud suuremat osa saagist siiski päästa ja suurem õnnetus on sedakorda möödunud, olgugi, et teatud osa põllumajandusest õige raskesse seisukorda on sattunud. Meie, kui põllumajanduslise maa, suurem hool peab juhitud olema selle peale, et maa haritud oleks — küntud ja seemendatud. Läinud aasta osalise ikalduse tõttu tekkis kartus, et maal ei jatku kevadiseks külviks viljaseemet.

Põllutöoministeriumi poolt kogutud andmete põhjal teatas põllutöominister herra Kerem, et ikaldus kõigest 15% meie saagist tabanud on. Kuid ka seegi arv oli küllalt suur ja riik määras Mk. 50.000.000.— krediiti abiandmiseks, mis pidi kannatanud maapidajatele seemnete muretsemises seisma. See krediit jagati seemnevilja ühisuse ja tarvitajate ühisuste keskühisuse vahel ära, kes tarvilikku seemet pidid muretsema ja põllupidajatele välja jagama. Tarvitajate ühisuste keskühisus ei ole senini temale

lubatud krediiti veel kasutama hakanud. Seemnevilja ühisus on, nagu kuulda, Venemaalt 60.000 puuda kaeru osnud, mis ka juba päralt on jõudnud ja maale ühisustele laiali saadetud. Peale selle on läbirääkimisi peetud puhtsordiliste viljaseemnete üle Rootsist ja Daanist, kuid lepinguid ei ole veel sõlmitud. Mis puutub seemnevilja nõudmisesse põllupidajate poolt, siis võiks oletada, et seemne järele nõudmine tuntav peaks olema, kuid üllatuseks leiame meie, et seda ei ole. Seemnevilja ühisus teatab, et tema poolt maale laialisaadetud kaerast pea midagi veel pole seemne tarvitajatele ära läinud, nõudmise puudusel. Mis puutub üksikutesse maakondadesse, siis on pilt järgmine:

Järva maakond. Paides ostetakse kaeru vähe, ainult linna hobuste toiduks, kuna otre isegi müüakse ja sealt välja saadetakse.

Viljandi maakond. Villjandi maakonnast, kus vahepeal elavast nõudmisest kaarte ja isegi rukki peale teated tulid, on nõudmine märksa vähenenud.

Tartu maakond. Tartus on väljaspoolt maakonda sissetulnud kaera müük seisma jäänud. Linna tarviduse pea täielikult katab maakonnast linna tulev vili, nii kaer kui oder. Rukist veetakse väljaspoolt sisse, niisama ka õlle otre.

Võru maakond. Võru saabab samuti otre turule ja saab oma kaeraga läbi.

Pärnu maakond. Kaupleb elavalt väljaspoolt sisseveetava viljaga.

Narva ostab rukkijahu nii nagu ta seda harilikult teeb, tarvitab ka kaeru ja väiksel arvul otre.

Võib oletada, et praegu ostetav villi mitte seemneviljaks ei tarvitata, vaid et see ainult toiduks läheb. Nagu eelpool toodust selgub, ei ole seemnevilja puudus maal siiski nii suur, kui seda alguses oletati. Kindel ju on, et paljud maapidajad raskesti on ikalduse tõttu kannatanud, kuid nähtavasti katsuvad nad endid ise hädast välja aidata, ilma et ühistegeliste asutuste abi kasutada. Nad vahetavad ilma vahetalitajata seemet, annavad naabrile, mida enesel rohkem, laenuks, et seda järgmisel lõikusel natuuras tagasi saada. Ei tunta tihti riiklise krediidi võimalust, ega ei minda seda otsima. See on lihtmehele liiaks keeruline.

Nii siis kõiki kokkuvõttes, paistab, et maa seemnevilja suhtes siiski paremini varustatud on, kui seda esialgsete muljete järele arvata võis. Lihtseemnevilja valmistab meie maa tarvilisel määral ja sisse tuleb harilikult vedada, ja seda ainult võrdlemisi väiksel määral, puhtsordilist viljaseemet, mida meie Rootsist ja Daanist oleme saanud.

* * *

Põllumajandusliste küsimustega on lähedalt seotud meie n. n. esimese järgu tarbeainete küsimus. Enne kui tarbeainete turu praeguse seisukorra kohta pilti anda katsuda, peaksime selgusele jõudma mida nimetada esimese järgu tarbeaineks. Peab konstateerima, et selle mõiste kohta arvamised õige mitmesugused võivad olla. Kui hiljuti kaubandustööstusministri juures jahukauplejate ja pagarite koosolek oli, millel leivaturu seisukorda harutati, selgus, et ministeerium nisujahuleiba (saia) esimese järgu toiduaineks ei peagi ja teda toredus-ainete hulka arvab. Nisujahu ja saia küsimus jäi sellepärast harutamata. Teiselt poolt tunnen ma inimesi, ja neid mitte vähe, kes leiva nimetuse all ainult n. n. „saia“ mõistavad ja seda kahtlemata esimese järgu toiduaineks peavad, kuna nad meie leiba, s. o. rukkileiba üleüldse ei tunne ja kindlasti arvavad, et see sõõdav ei olegi. Kuid meie teda sõõme ja mõned meie seast leiavad just vastupidi – et saia ei ole tarvis. Nii võivad arvamised lahku minna. Omal ajal – aastat 60–70 tagasi – olla meie vanaisad rasketel aegadel rukkile haganaid sekka põnnud ja haganast leiba sõõnud. Puhtast rukkist leiba aga peetud toreduseks. Meie vanaisad käisid viiskudes ja pastaldes – meie aga juba leiame, et saabas ja king sugugi enam

toredus ei ole. Täpset definititsiooni leida mõiste jaoks mis esimese järgu tarbeaine on, ei ole muidugi võimalik, kuid ma arvan, et selle mõiste võiks õiglaselt kokku võtta järgmiselt: esimese järgu tarbeaine on masseliselt tarvitav produkt inimese toidu ehk kehakatte elementaarsemate nõuete rahuldamiseks (otsekohe ehk kaudselt).

Lubatagu mulle edaspidises puudutada ainult ühte osa tarbeainetest – nimelt toiduaineid.

Mis aineid teoreetiliselt esimese järgu toiduainete all ka mõista ei tahetaks, meie kaupmeestele on vist küllalt selge, et kõik need toiduained, mida rahva poolt hulgaliselt nõutakse ja ilma milledeta tema ühel ehk teisel põhjusel läbi ei saa, peavad kuuluma esimese järgu tarbeainete hulka. Meie rahva poolt laialiselt tarvitatavate ainete hulka kuuluksid: rukis, nisu, kartul, sool jne., suhkur, silk, heeringas, liha, kala ja mitmesugused piimasaadused. Misugusel määral need ained siseturul liiguvad, kuipalju neid just tarvitatakse – ei ole võimalik täpselt kindlaks teha. Ühte võime aga konstateerida ja nimelt seda, et meie aasta-aastalt ikka rohkem välja veame karjasaadusi – piimaproduktisi ja liha. See on iseloomustav isegi läinud 1923 ikalduse aastale. Iseäranis suurelt on viimastel aastatel kasvanud just piimasaaduste väljavedu.

Võid. 1921. a.	7.445 p.	} Väljavedu 1923. aastal on tõusnud 1922 a. võrreldes üle 100%
1922. a.	63.046 „	
aga juba 1923. a.	133.360 „	

On õige, et piimasaaduste produktsioon meil aasta-aastalt suureneb, kuid et ta 100% ühe aastaga suurened võiks, on vähe usutav. Peab oletama, et endistel aastatel neid saadusi oma maal rohkem ära tarvitati, kui viimasel.

Liha veeti välja:

1921. a.	7.161 puuda
1922. a.	130.671 „
1923. a. tapetult	63.500
elusalt ca	225.000 288.500 „

Nii on ka liha (ja lihasaadusi) viimasel aastal üle 100% rohkem välja veetud, kui eelmisel aastal ja seda jällegi vaatamata selle peale, et 1923 aasta raske ikaldusaasta oli. Millega seletada, et meie oma põllumajandusliselt raskemal aastal, siiski oma

põllu- (karja) saaduste väljavedu oleme suutnud tõsta ja isegi kahekordseks võrreldes eelmise aastaga? Kuna võimata on oletada, et nende saaduste valmistamine ühe ainukese aastaga kahekordselt on suurenenud võinud, siis peab arvama, et oma rahvas neid aineid ise vähem on tarvitama hakanud. Kõrged eksporthinnad piima- ja karjasaaduste peale meelitasid põllupidajate ühte osa, mida ta varemalt ise ära tarvitas, välisturule saatma. Ka tarvitaja oli sunnitud odavamate ainete peale üleminema. Seda kinnitab ka arvustik.

Nii veeti sisse:

	1919.	1920.	1921.	1922.	1923.
Heeringaid	-	573.000	842.500	396.800	722.900
Suhkurt	91.000	113.000	639.000	693.000	887.400
Nisu ja n. jahu	-	-	756.000	884.300	120.600

Viimasel—1923. aastal tuli ca 500.000 p. nisu alles aasta lõpul sisse ja jääb muidugi 1924. a. tarvitada, kuid kui ka seda arvu mitte lugeda, näeme meie järjekindlat nisu- ja jahu sisseveo kasvamist. Sedasama peame ütleva ka heeringate ja suhkru sisseveo kohta. On ka arusaadav, et väljaveo tõttu kodumaa turul tekkinud toiduainete vähenemine kui ta mitte oma maa saaduste ülejääkidega kaetud ei saa, peab rahuldatus saama väljaspoolt sisseveetavate ainetega. Varemalt, mõne aasta eest, kus meie saadustele väljamaal veel soodsat turgu ei olnud ja selle tõttu pea kõik mis valmistati sisemaal ära tarvitati, veeti ka väljaspoolt vähem sisse. Mõne aasta eest alles ei olnud näituseks suhkur mitte kõigile kättesaadav, — iseäranis vähe tarvitati suhkurt maal. Turu nõudmisele vastavalt veeti teda ka vähem sisse. Ma tean, et tööline oma perega, kes mõne aasta eest saia toreduseks pidas ja teda ainult harukordadel toiduks võis tarvitada, nüüd seda regulaarselt tarvitab. Paistab, nagu ei oleks ta siin mitte küllalt kokkuhoidlik, tarvitades peale muu ka suhkurt tee ja kohvi juure, kuid asi paistab teisiti, kui silmas pidada, et töölisel on võimata oma leiva kõrvale (ma mõtlen rukkileiva) igapäev liha ehk võid osta, need on alaliseks toiduks liig kallid, ja tema tarvitab hommikuti just odavuse pärast mitte piima, liha ja leiba, vaid kohvi ja saia. Senini oli suhkru ja saiajahu tarvitamine linna rahva hulgas suurem, kui maal, kuid nüüd on nende ainete järele ka maal suurem nõudmine tekkimas.

Nagu näha on ka talumees arvama hakanud, et odavam ja kasulik on ise-

enesel ja perel tarvitada teed ehk kohvi suhkruga ja kallis piim ehk selle saadused majast välja turule saata. Ka liha tarvitamist koduseks toiduks on maal piirama hakatud, ja tarvitakse selle asemel heeringat. Nagu ma juba eespool tähendasin, on viimasel aastal võrdlemisi endistega, palju liha välja veetud ja loomulik, et meie siseturu nõudmised üle on läinud odavamale ja soolaliha aset täitva heeringa peale. Siit siis see võrdlemisi suur ja siiski majanduslikult õigustatud heeringate sissevedu.

Ma ei hakka enam pikemalt peatama põhjustel, miks üks ehk teine toiduaine välisturult meie siseturule tungib ja siin omale suurema ehk vähema tähtsuse omab, ka mitte selle juures kas üks ehk teine aine riigimajanduslikult sisseveoks õigustatud on, tahaksin vaid allakriipsutada, et nagu iga inimene üksikult, nii ka terve rahvas kokkuvõetult sel määral oma ülevalpõlmiseks kulutada võib, mil ta ise produtsereib. Riigi kohta tähendab see — võimalikult palju kallid saadusi välja viia, et sellega eemale hoiduda passiivsest kaubabilansist. Kui odava ainete importiga saab tõsta kallihinnaliste saaduste väljavedu — peab seda tegema. Meie rahvas on sellest aru hakanud saama.

Talumees teab, et tal kasulik, majanduslikult tulutoovam on, sealiha asemel heeringat, piima ja või asemel midagi muud tarvitada, et neid aineid välisturule saata. On selge, et väljamineks majanduslikust tarvidusest ja kasulikkusest, tuleb kallid aineid kompenseerida sisseveetavate odavatega.

Viimasel ajal on ajakirjanduses ja iseäranis meie rahapoliitilistes ringkondades palju juttu olnud sisseveo piiramisest, et sellega meie rahakursi jälle kindlale alusele seada — stabiliseerida. Hinnates täiel määral mõju, mis sisseveo ülekaalul väljaveost, rahakursi peale on ja arusaades, et meie rahakurs paraneks, kui meie väljaveo suurem püsiks, kui sissevedu, tahaksin ma sisseveo üldise piiramise mõttele juure lisada, et sissevedu võiks piirata või kitsendada ainete ja kaupade kohta, mis kodumaalt väljaveetavate ainete suhtes produktiivsusega on ehk ainult väga kaudse tähtsusega. Nende ainete kohta aga, mis meie väljavedu ainult soodustavad ja hõlbustavad, peaks see kitsendus ära jääma.

Küsimust, missugused oleks need abinõud, millega võiks üleüldist sissevedu piirata ja kitsendada, ei hakka ma harutama, tahaksin ainult tähendada, et kaupmeeskond

kindlal arvamisel seisab ja peabki seisma, et abinõudega, nagu nad veel hiljuti tarvitusel olid, s. o. keeludega ja litsentsidega, tagajärgi ei saaks. Meie arvame, et deflatsioon mitte ainult meie rahakursi ei parandaks, vaid ka tuntavat mõju avaldaks meie sisseveo peale ja nimelt selle kahane-mise mõttes. Toiduainetega kauplemine meie siseturul, niisama ka nende ainete sissevedu väljamaalt, sünnib teatavasti peaa-sjalikult sularaha vastu. Olgu sellejuure tähendatud, et meie, erakaupmehed, raha-liste toetuste peale riigi poolt suuremat ei pea lootma, sest meie elame ajajärgus, kus ühistegelised asutused valitsevates ringkon-dades väga populaarsed on ja neil raha-line toetus ei puudu, mille tõttu nad ka teatavat mõju meie turul võivad omandada. Kuid seda enam tähtis on see tugev elu-jõuline erakapital meie majanduslikes elus, kes ilma toetuseta üheltki poolt on suut-nud püsida.

Deflatsiooni tõttu jääks ära suur hulk sissevedu ettevõtete ja isikute poolt, kes mitte küllalt tugeval ja peaa-sjalikult mitte iseseisval majanduslikel alusel ei seisa.

Lõpuks tahaksin ma veel ühe praegu päevakorral seisva küsimuse kohta paar sõna ütelda. See küsimus on nimelt väga lähedalt meie tarbeainete siseturu seisukor-raga seotud. Meil on nimelt käimas tolli-uniooni sõlmimine Lätiga. Mulle paistab et see küsimus on niivõrd suure tähtsu-sega, et teda peaks enne tema lahendamist veel palju uurima ja selgitama. Tundub, et siin küllalt eeltöösid veel tehtud ei ole ja eriti just kaupmeeskond peaks oma sei-sukohta selgitama kõigi nende küsimuste kohta, millega tolli-unioonil tegemist. Juba praegusel kongressil peaks kaupmeeskond ka juba oma enese huvide kaitsel selles asjas midagi ära tegema, muidu võib ehk see unioon mitte ainult meile kaupmees-konnale, vaid kogu meie rahvale suuri ülla-tusi (ja mitte õnnelikka) tuua. Näituseks lubatagu mulle ainult ühte väikest fakti teiste paljude hulgast välja tõsta. Läti ja Eesti põllumehed, kes hiljuti tolli-uniooni asjas Riias koosolekut pidasid, on seal eel-kava väljatöötanud tollide suuruse kohta mitmesuguste ainete peale. Muu seas on nemad nisutolliks ette pannud 7 kuld centimes'i kilogrammi pealt. Kuna teada on, et Eesti oma kliima ja pinna iseäral-duse tõttu nisu nimetamisväärt hulgal ei kasvata, tema tarvitust silmaspidades õige-mini pea sugugi ei produtseeri, kasvatab

Läti oma lõunapoolses osas — endisel Kuu-ramaal — nisu väga palju. Eesti rahvale ei tuleks kavatsesetav nisutoll mitte kasuks, vaid ainult koormaks, kuna kõik kasu Lätile läheks. Ja see kasu ei ole mitte väi-kene, mida Eesti peaks Lätile maksma hakkama.

Kui aluseks võtta, et Eesti aastane kesk-mine nisu sissevedu on sama suur, kui läinud aastal s. o. 1.620.000 puuda (selle hulgas on ka nisujahu), siis maksaks Eesti rahvas tolli Mk. 187.920.000.— Muidugi ei läheks kogu see summa Lätile, kuid teatud osa sellest ja võib olla isegi kaunis suur, läheb (nisu kõrge hinna ühes komponendina) tingimata Läti nisukasvataja kasuks. Oleks ülekohtune meie rahvast niisugust koormat Läti heaks kandma sundida. Samasugune seisukord võib paljudes teistes küsimustes tollialal sündida, kui neid küsimusi mitte küllalt põhjalikult ja asjatundlikult käsitada. Ma ei hakka nende juures pikemalt enam pea-tama, seda kannab kongressile teine refe-rent ette, kuid tähendamata ma ei taha jätta seda, et tollipoliitikal äärmiselt suur tähtsus meie siseturu seisukorra kohta on, et ta elukallidust kaasa võib tuua ja meie tööstuse ja kogu majanduse väga raskesse seisukorda võib viia.

Ma lõpetan oma ülevaate ära märki-des, et meie toiduainete siseturg praegusel ajal võrdlemisi rahuloldavat pilti pakub. Kuid meie peame tema seisukorra kohta ikka jooksvalt informeeritud olema, et või-malikkude ootamatuste ja üllatuste vastu veel õigel ajal saaksime abinõusid otsida ja peaaasi neid ka leida. Selleks olemegi ka meie praegusel korral siia kokku tulnud.

Kartulitööstus.

Jaani Marjamaa.

Kodumaa põllumajandus annab rohkem kartulid, kui siseturg ära tarvitada suudab, ja selle tõttu saadeti enne ilmasõda ülejää-nud osa kas Peterburi ehk Helsingi turule, kuna osa piirituse valmistamiseks tarvitati. Ilmasõja algul suluti viinamüük ja selle tagajärjel vähenes ka väga suurel määral piirituse valmistamine, kuna jälle hiljem Eesti iseseisvaks kuulutamisega ühendused välisturgudega katkesid. Sel ajal ei olnud kartuliseak ja tema ülejääk mitte väga tun-tav, sest sõja ning revolutsiooni aegade

ja olude tagajärjel oli leivaviljadest puudus ja kartulid tarvitati rohkem kui harilikul ajal toiduks. Hiljem muutus aga toiduainete puudus väga teravaks, eriti linnades Saksa okkupatsiooni ja vabadussõja ajal, mille tagajärjel hakati teesi otsima, kuiv leivavilja puudujääki katta. Saksa okkupatsiooni ajal veeti meile väga suurel arvul kuivatatud kartulijahu n. n. „helbeid“ sisse ja segati rukkijahuga. Rukki- ja kartulijahu segust valmistatud leib ei ole maitse ja toitvuse suhtes halvem puht rukkileivast. Kui sakslased lahkusid, lõppes ka kuivatatud kartulijahu sissevedu ning rukkijahule hakati keedetud kartulid juure lisama. Viimaste juurelisamine on aga võimalik sügisel ja talvel, kuna kevadel, kui kartul idanema hakkab, see enam võimalik ei ole, sest et idanev kartul leivale halva maitse annab. Sellepärast jõuti otsusele, et vaja on kartulikuivatamisele üle minna ja sellekohased sisseseeded muretseda. Tolleaegne komisjon, kes kaubandus-tööstusministeeriumi juures töötas, võttis oma otsuse tegemisel arvesse linnade elanikkude arvu — 240.000 in., kelle toitmiseks aastas 1.500.000 pd. rukkijahu vaja. Kui sellest kogust 25% kuivatatud kartulitega katta, siis annaks see ümmarguselt 112.000.000 mrk. eest kokkuhoidmist välisvaluutas, kuna kartulikuivatamine ühtlasi ka kodumaa kartulisaagi konserveerimise küsimuse lahendaks. Leiti, et kartulisaagi ülejäägi ümber-töötamiseks helbeteks vähemalt 4 vabrikut vaja on ning kõige kohasem neid kartulikasvatajatesse maakondadesse end. viinavabrikutesse asetada, sest viimaste sisseseeded kartulikuivatamise jaoks enam vähem sündsad ja ainult mõne uue masina ülesseadmist nõuavad. Selle otsuse teostamine tema täies ulatuses ei õnnistanud aga, sest vahepeal arenes kartuli ümber-töötamine turuolude kohaselt omasoodu ja, nagu hiljem selgus, ei tuntud meil kartulihelbete tarvitusele võtmise vastu mitte niivõrd suurt huvi, kui see esimestel silmapilkudel näis; sellele liitusid veel valuuta raskused ja hiljem ka hea lõikuse aasta, nii et lõppude lõpuks 4 vabriku asemele 2 sisse seati. Ülemalpool nimetasin, et kartuli ümber-töötamine turuolude kohaselt omasoodu arenes, see oli tingitud väga suurel määral suhkru puudusest turul ja ferna kallist hinnast — kuni 120 mrk. nael. Suhkru asemel võeti tarvitusele siirup, mis viimase järele väga elava nõudmise tekitas ning seega jälle ettevõtlikka ärimehi kihutas tärgklise- ja siirupivabrikuid sisse seadma,

mis võrdlemisi hõlbus on, sest piiritusvabrikud suuremalt osalt seisisid. Nii näeme, et 1920. a. juba 3 suuremat ja 32 vähemat kartulitärklise- ja siirupivabrikut tegutsesid, kes ühes aastas 1.200.000 pd. kartulid ümber töötasid, kuna 1922. a. vähemate vabrikute arv juba 41 peale oli tõusnud.

Tärgklise ja siirupi turuks tol ajal oli siseturg, kes pea terve toodangu ära tarvitas ja väljaveoks väga vähe üle jättis ehk küll nõudmisi ka väljamaalt saadi.

Üksikutest kartulisaaduste valmistamise vabrikutest võib nimetada:

Eesti Tarvitajateühisuse Keskühisuse „Põltsamaa“ kartulihelbete valmistamise vabrik.

Asutatud 1920. a. Asub Viljandi maakonnas „Põltsamaa“ mõisas, 29 versta „Jõgeva“ raudteejaamast, kahekordses kivihoones. Temas on üles seatud Saksamaa „Förster“ süsteemilised kartulihelbete valmistamise masinad, millised aurujõul liikuma pannakse. Keskmise tööliste arv on 25 in. Töötamise hooajal, mis aastas 5–6 kuud kestab — suudab vabrik 500.000 pd. kartulid ümber töötada, valmistades sama aja jooksul 125.000 pd. kartulihelbeid.

Eesti põllusaaduste ümber-töötamise O/ü. „Virus“ kartulihelbete ja tärgklisevabrikud.

Kartulihelbete valmistamise vabrik asub „Kadrinas“, Viru maakonnas. Asutatud 1920. a. Asub kahekordses kivihoones, temas on üles seatud 50 h. j. lokomobiil, kartulihelbete valmistamise sisseseade. Saksamaa „Försteri“ süsteemiline ja kartulitärklise valmistamise sisseseade. Vabrikus leiab 30 in. tööd. Aasta jooksul suudab vabrik 500.000 pd. kartulid ümber töötada.

O/ühisusel on veel kartulitärklise vabrik Rakveres, Konstantini tän. Nr. 7, milles 35 in. tööd leidub ja jõuandjaks 75 h. j. lokomobiil. Nimetatud vabriku toodanguvõime on sarnane „Kadrinas“ asuvale vabrikule. O/ü. „Virus“ vabrikud on seniajani valmistanud kartulitärklist, glukoset, siirupit ja helbeid.

O/ü. „Prima“ kartulitärklise vabrik.

Vabrik asub „Kloodi“ mõisas, Viru maakonnas. Asutatud 1921. a. Vabrikul on 12 tööli., jõuandjaks 25 h. j. aurumasin

Tema sisseade on moodsa aja nõuetele vastav ja valmistab kartulitärklisi, siirupit ja glukose. Saaduste kogutoodang ühes aastal ulatub 50.000 pd.

O/ü. „Järva-Jaani“ tärklisevabrik.

Vabrik on 1919. a. asutatud. Asub „Järva-Jaani“ alevis, Järva maakonnas, kahe-kordses hoones. Vabrikul on aja nõuetele vastav kartulitärklise ja siirupi valmistamise sisseade. Temas leiab 50 in. tööd. Jõuandjaks 40 h. j. aurumasin; aastane kogutoodang ulatub 60.000 pd. tärklisi ja siirupit.

Kartulitööstuse saaduste turuks on peasjalikult kodumaa olnud, eriti just siirupi ja glukose tarvitajana, mida kompvektivabrikud suurel hulgal tarvitavad. Aasta paari eest tarvitati ka majapidamises väga palju siirupit, sest et suhkurt saada ei olnud ehk kui seda salaja saadi, siis hind kõrge oli. Hiljem suhkru turule ilmumise ja tema hinna langemisega loobuti ka siirupi tarvitamisest, mis nimetatud tööstuses kriisi kaasa tõi ja siirupi ja glukose valmistajaid sundis osa vabrikuid seisma panema. Viimasel ajal on seisma jäänud vabrikud jälle tööle hakanud, nüüd mitte enam siirupit, vaid piiritust valmistama. Samal ajal on aga mõte liikuma pandud kartulitärklise ja siirupitööstust ühendada karamelli (kompveki) ja tapeeditööstusega. Viimane tööstusharu puudub tänini Eestis, ehk küll tema ellukutumiseks olud tooresmaterjali ja saaduste müügi võimaluse suhtes soodsad näivad, sest tapeeditööstus võib siirupi- ja tärklisetööstuse jäätised ära tarvitada, mis saaduste omahinna peale tuntavat mõju avaldab. Muidugi tuleb siin palju muid küsimusi, nagu kapitali, krediidi ja väljamaa tapeeditööstuse võistluse võimalus, lahendada, sest ilma nende küsimuste äraotsustamata oleks kergemeelne uut tööstust ellu kutsuda.

Möödunud kaks viimast aastat on siiski näidanud, et meie kartulitööstus elujõuline on ja ka normaalaegadel tegutseda suudab, mida tunnistab asjaolu, et peale siseturu ka välisurule saadusi on saadetud; nii on O/ü. „Viru“ 1921/1922. a. hooajal Soome — 56.000 pd. ja Belgiasse — 6.000 pd. tooteid saatnud, kuna teised vabrikud veel Hollandisse, Daani ja Inglismaale tärklisi ja siirupit on müünud.

Kahju on, et kartulijahu (helbete) valmistamine loodetud määral pole arenenud ja hoopis seisma jääda ähvardab, mida küll sellega tuleb seletada, et meil leiva-

vilja sissevedu vaba ning meie kodanikud kartulijahu, kui rukkijahu jatku, tarvitamist väga vähe tunnevad. Pealegi ei tarvita meie perenaised heameelega lisa- ehk aseaineid, vaid meil on harjutud ikka esimese klassi aineid tarvitama ning aseaineid ainult siis, kui häda selleks just sunnib.

Väljamaa kontsessioonid Venemaal.

A. P.

1921. a. lõpul asutati rahvakomissaride nõukogu juure kontsessioonide pea komitee, kelle ülesandeks sai sissetulnud kontsessioonide eelnõude läbivaatamine, kauplemine tingimuste üle ning vormiline lepingu sõlmimine, mis lõpuks rahvakomissaride nõukogusse kinnitamiseks lähevad.

Kaheaastase tegevuse järele on nimetatud komitee poolt terve rida kontsessioonide sõlmitud. Nimelt aastal 1921 — 5 kontsessiooni, a. 1922 — 10 lepingut, a. 1923 esimesel poolel 21 ja teisel 23 lepingut, seega kokku 59 kontsessiooni, peale selle on veel 9 lepingut aktsiaseltside asutamise kohta riigikapitali osavõttel, sellekohase eriseaduse põhjal. Nagu need arvud näitavad kasvab kontsessioonlepingute arv Venemaal järjekindlalt, väljamaa kapital hakkab uuesti Venemaale sissetungima, viimasel ajal isegi suuremate summadega. Esiosa kontsessioonide saavutamiseks on seni Saksa töösturitel ja rahameestel, mida muidugi sellega seletada tuleb, et Saksamaa Nõukogude valitsust de jure tunnistanud on ning seega sakslased ka enam vastutulekut Venemaal leiavad. Tähtsamad Saksa rahameeste ettevõtted Venemaal on: Kruppi kontsessioon 25.000 tiinu põllumaa peale Doni kubermangus; Otto Wolfi kontserni kontsessioon Vene-Saksa kaubanduse edendamiseks, mille põhjal kontsern on kohustatud finanseerima Nõukogude valitsust 1 milj. £ ning asutatud kaubanduse sega seltsi 750.000 £-ga; Wirth'i kontsessioon ühenduse loomiseks Hommikumaaga, mille põhjal kontsessioonäär on kohustatud 7—12 milj. kuldmarka eest raudteesid ehitama Mga-Röbinski liinil.

„Ekon. Shisni“ andmete põhjal jagunevad seni sõlmitud kontsessiooni lepingud tegevusala järel järgmiselt:

Tööstuse kontsessioonid	12 lepingut.
Kaubandus alal	14 "
Transpordi ja side korralduse alal	10 "
Metsakontsessioonid	5 "
Põllumajand. kontsessioonid	7 "
Jahipidamise kontsessioonid	3 "
Lepingud väljamaa äridega kaubaoperatsioonide tege- miseks Venemaal	8 "

Kokku 59 lepingut.

Metsakontsessioonide lepingute järele on ette nähtud metsa varade eksploateerimine ja eksport. Russanglolesi kasutada on 1.267.000 tiinu metsa, Russgollandes'il - 1.534.000 tiinu, Russnorvegolesil 2.900.000, Wirthi kontsessioonil 1.000.000 tiinu. Kõik nimetatud ettevõtted on segaaktsiaseltsi näol loodud, millest riik pariteedi alusel osa võtab. Esimeses 3 lepingus maksavad kontsessioonärid 300.000 £, kui oma osa segaselti põhikapitaal. Riik annab oma osa katteks mõned natsionaliseeritud tehased ja saeveskid.

Naftakontsessioonidest on Itaalia-Belgia seltsi kontsessioon Shiraksstepides ja Sinc-lairi kontsessioon Sahaliini saarel.

Põllutööstuse kontsessioonid: Kruppi - 25.000 tiinu, Vene Saksa põllutööselt - 25.000 tiinu peale, Nanseni kontsess. ja teised.

Kui võrreldes eelmiste aastatega sõlmitud kontsessiooni lepingute arv suurenenud on, seda rohkem on kasvanud uute kontsessioonide nõudmised.

„Ekon. Shisni“ teatel on kontsessiooni nõudmisi sisse tulnud

1921. a.	{ I poolel	131
	{ II "	207
1923. a.	{ I "	314
	{ II "	293

Tegevusala järele jagunevad need nõudmised järgmiselt: mäetööstus (kaevandused) 16%, ümbertöötavtööstus 21%, põllutööstus 16%, metsakontsessioonid 6%, kaubandusalal 23%, transport- ja sideabinõud 9%, mitmesugune väiketööstus 9%.

Riikide järele jagunevad kontsessiooni soovijad: Saksamaa - 35%, Inglismaa 13%, Prantsusmaa 10%, Ühisriigid 9%, ülejäänud teistest riikidest.

Suure usinusega on Wirthi ettevõtte tegevust alganud, nagu seltsi peavolinik Venemaal Gottlieb „Torg. prom. kurier'is“ kirjutab. Praegu töötavad metsaraiumisel üle 10.000 talupoja. Töö algas detsembris ning 5 nädala jooksul on juba 10.000 kubikut puumassi raiutud. Käesoleval aastal kavatakse kuni 100.000 kub. sülda puid raiuda, neist 25.000 kubikut propsisi, 10.000 palki, 200.000 liiprit, niisama palju telegrafiposte. Suurem osa raiutud metsast läheb väljamaale. Saksamaalt on toodud 10.000 kirvest, niisama palju saagisi. Mitme raudtee jaama läheduses ehitatakse uusi saeveskisi. Kevadel tehakse algust ka kontsessioonis eitenähtud raudteede ehitamistöödega. 29. jaanuaril sõidab Gottlieb Berliini kus 31.1 kontsessiooni osanikkude peakoosolek, sealt jätkab ta reisu Londoni, kus läbirääkimisi peab suuremate rahameestega, kes juba soovi olla avaldanud Mga-Röbinski kontsessiooni osanikuks astuda.

Viimaste teadete järele Berliinist on Otto Wolfi kontserni kaubanduskontsessioon kontserni poolt ülesõeldud, kuna Nõukogude valitsus kaupade sisseveoks litsentside väljaandmises kitsedusi on tegema hakanud.

Kroonika.

Ametlikud teated kaubandustööstus- ministeeriumilt.

Soome.

(Helsingi Eesti saatkonnalt)

Kartuliturg Soomes. Kartulihinnad olid läinud aasta novembrikuus 40-55 Smk., hekto. Nüüd on hind tõusnud juba 50-80 Smargani, isegi 100 Smk.

hektost olla heade sortide eest makstud. Hinna tõusu põhjuseks on väikene saak läinud suvel. Põllutööstuse valitsuse statistika järele oli kartulisaak 1/4 võrra väiksem kui eelmisel aastal. Ja aastal 1922 oli saak kartuli haiguse tõttu 8% väiksem kui 1921. Viimase suve vihmaste ilmade tagajärjeks on, et õige suur osa kartulitest on halvaks läinud ja mädanenud. Arvatakse, et tuleval kevadel saab kartuliturul olema suur küsimine ja et Eesti kartulid tol ajal on heas hinnas.

Soome ja Balti riikide messed tuleval suvel. Viimsest sügisest peale on Eesti, Soome, Latvia, Leedu ja Poola messekorraldajate vahel peetud läbirääkimisi n. n. rändmessede korraldamiseks resp. riikides. Nõupidamistel on nii kaugemale jõutud, et 14–16. veebruaril kavatakse Riias pidada ühine koosolek, millest eri maade messeorganisatsioonide esitajad võtavad osa. Soomest sõidavad sinna „Suomen Messut“ O/Y. juhataja Lauri Kooppamäki ja Keskaubakojade esimees Yrjö Pulkkinen.

Seisukord vineeriturul. 1923. aastal on Soomest viitud vineeri väljamaale 28.377 tonni 69 milj. Smk. väärtuses. Peaosja on Inglismaa. Nagu teada, tarvitatakse vineeri suurel määral teekastide valmistamiseks. Vineeri tarvitajamaadest on India ja Ceylon kõige tähtsamad. Soome vineerivabrikud teevad juba 20% toodangust valmis kastideks. Et vineeritöösturite vahel ühist fronti moodustada, kavatakse asutada vineeritöösturite liit, kes hakkaks nende asja ajama ja propageerida tegema.

Supervosvaadi hinnad Soomes. Soome supervosvabrik on määranud oma vosvaadi hinnaks Sn k. 4:20 per kg. vabalt vagunis Kotka linnas. Põlumeestele antakse maksuaega 3 kuud ilma protsentideta. Kui hind makstakse 14 päeva jooksul, antakse 2½% kassa-alandus. Vosvaat on 19–20%. Väljamaa supervosvaadi hinnaks on määratud Turus Smk. 4:10, Mäntyluoto sadamas 4:31, Vaasas 4:40 ja Kokkolas 4:44 Smk. kg.

Helsingi sadamas on laevu vähe. Jäälõhkuja abil on sadama lahtipidamine üsna kerge. Nii pea kui sadam kinni, hakkab Poseidon Tallinna-Hango liinil sõitma. Aga on ka võimalik, et tänava talvel katsutakse Helsingi sadam võimalikult kaua meresõidukõlblikena pidada.

Läti.

Kaubavahetus Tšehoslovaakiaga suureneb. Läti või järele olid jõulu eel niisured nõudmised, et neid rahuldada ei suudetud. Hinnad tõusid ootamata erakorraliselt isegi kuni 90 L. rbl. nael fob Riga, ehk 32 – Tsch. lkg. fob. Riga. Praegu on hinnad alanenud, nõudmised mõeldukamad, tagavara suureneb.

Läti linade järele tekivad uued nõudmised, et aga tagavara Riias vähenenud on, kavatakse Tšehoslovaakia linavabrikud sisseostmisi teha pärast uue tagavara kogumist Riias, mitmed Tšehoslovaakia lina ketramise vabrikute esitajad kavatakse Riiga sõita.

Huvid Läti elavloomade kohta on kasvamas; on sõlmitud isegi leping järjekorralise loomade muretsemiseks Praaga loomakauplejatele. Lepingu teostamiseks sõidab Tšehi loomaostu firma esitaja Riiga.

Praagasse jõudis Balti auru konservivabriku ühise esitaja oisekohese ja laia ühenduse loomiseks.

Kaubavedu on viimasel ajal sise-ühenduses kasvanud 30% võrra. Igapäev laetakse kaubaga 800 vagunit. Enamalt jaolt veetakse puumaterjali. Transiitsaadetused jõuavad kohale päevas 100 vaguniga, kus juures 40 vagunit viljaga täidetud on. Leedust veetakse igapäev ligi 21 vagunit nisu ja kartulid. Terve Leedu muna eksport läheb Läti kaudu.

Uued vedurid Läti raudteele Kauba liikumise arendamises Läti raudteedel, mis tugevasti suurenevas, kavatakse sel aastal Inglismaalt osta raskestüübilisi vedurid.

Läti väljaveo kaubandus Inglismaaga. Läti kaubandus Inglismaaga näitab mineva aasta esimesel 9 kuul sissevedu Inglismaalt 24.326.000 läti suuruses. Nii on siis eksporteeritud kaks korda enam, kui impoteeritud. Tähtsam eksportkaup oli puumaterjal, linad, või ja munad.

Puude hinnad olid stabiilsed ja turg elav. Läti sisseveetud puude suurus ja väärtus jõuab üle kõigist eelmistest aastatest.

Linatööstuses kestis 1923 aastal kriis edasi ja turg võrreldes endiste aastatega, oli piiratud. Lina hinnad olid kindlad. Kõige madalamad hinnad „Dundee Price Current“ järele olid 81 inglise naela tonn ja kõrgemad detsembri kuul – 105 inglise naela.

Võid on Londonisse veetud ja registreeritud Läti omama 85.340 vaati. Turg oli elav ja Läti või järele nõudmised suured. Alamat hinda makseti suvel, kuna kõrgemat – aasta algusel ja lõpul: juulikuul oli madalam hind – 130 shillingit tsentneri eest, detsembris kõrgem hind – 214. Vahe Läti ja Daani või vahel kõikus 8–20 shillingi ümber tsentneri eest. Eesti või hinnad on peaaegu sarnased Läti hindadele.

Munade turul avaldusid suured kõikumised. Läti munade eest makseti suve keskel 9 shillingit suure saja eest, kuna detsembris 10 shillingit makseti. Läti Londonisse on sisseveetud 24,358 kasti mune.

Suitsuliha on Läti Londonisse impoteeritud 4211 kasti ja juustu 178 tsentneri. Teisi toiduaineid on sisseveetud vähemal arvul. Peale selle on Inglismaale eksporteeritud ka Läti tööstuse saadusi, nagu klaas, metall kui ka puuvabrikate, paberit, tuletikke, liikõre j. t.

Seemned Poolamaalt. Rüstatud maakondade kongressi nõukogul on puudutatud suvevilja seemne tellimise küsimust Poolast. Poolas on küll vilja väljaveo keeld maksmas, kuid Lätiiga tehtavat väljavõtet silmas pidades Läti põllumeestele sünnitatud viljaikalduse kahjusid.

Rootsi.

(Stockholmi Eesti saalkonnalt)

Töuloomade müügid.

Varemalt teatatud Rootsi töuloomade ekspordile Leedusse tuleb nüüd lisaks samasugune töuloomade müümine Saksamaale, mille üle läbirääkimised praegu käimas on. Rootsi töuloomade eksport-keskselt on nimelt valitsuselt luba palunud kuni käesoleva aprilli kuu lõpuni üle Trelleborgi Saksamaale ekspoteerida 400 hobust (ardennid), 50 must-kirjut madalmaa sarvloomad, 200 siga (yorkshire) ja 50 lammast (oxforddown) samadel tingimistel, mis töuloomade ekspoteerimisel Leedusse maksvad olid. Veebruari keskpaigaks oodatakse suurt Saksa komisjoni Rootsi, kes loomad välja valib ning lõpuliku otsuse ostu üle teeb. Missuguse piinliku hirmuga Rootsi loomi külgehakkavate haiguste eest hoitakse, on sellest näha, et töuloomade keskselt valitsusele kindlustuse andma pidi külgehakkavate haiguste idude laialilagenemise vastu loomade keskel kokkupuutumisel sakslastega, lubades valvata selle järele, et sakslased Rootsi jõudes vanni lähevad ning ainult desinfitseeritud riides loomadega kokku puutuvad.

Norra hobuste eksport ei ole seni vähenenud ja näib endiselt edasi kestvat. Nii, näituseks, on viimase nädalal palju müümisil väljamaale tehtud, hindadega, mis läbisegi 300 N. Kr. võrra kõrgemad, kui mõeldalindud aastal samal ajal, umbes 700–1000 Nkr.

tükk. Hindade tõus on seletatav Norra krooni lan gemisega.

10 miljoni krooni ekspordikrediiti rajariiki de. Riigipäeva teises kojas esines Lindgren ette panekuga ülevõtta Rootsi 1924/1925 a. eelarvesse 10 miljoni krooni (Emk. 1.000.000.000,-) krediiti rajariikide ekspordi jaoks. Sellest summast läheks pool tõukarja, seemne ja teiste põllumajandusliste saaduste, ülejääk põllutööriistade j. n. e. peale.

Nagu teada, viibis hra Lindgren ametlikel ülesan del 1923. aasta suvel rajariikides, et ekspordi või maluste üle selgusele jõuda.

Selge on — arvab Lindgren — et Rootsi katsuma peab organiseeritud ekspordi korraldada. Kindel on aga, et niisugune organiseeritud ekspord ilma valitsuse subsideerimata läbiviimata.

Lihaekspordi litsents. Lõuna-Rootsi liha ekspor tööride aksioonid valitsuse juures on tagajärgi an nud, kuna Rootsi põllutööstuseminister Rootsi loomater vishoiu peavalitsusele ettekirjutuse on saatnud radi kaalseid ümberkorraldamisi senini maksvas Rootsi lihaekspordi litsentsüsteemis ette võtta, mis Rootsi lihaekspordi suurenemisele hoogu annaks. Nagu teada, said senini ainult eksporditapamajad litsentse loomaliha väljaveoks. Eksporditapamaju on üldse 27 ning sellest arvust langeb II Skane piirkonda. Nagu sellest näha, on paljud piirkonnad ilma liha väljaveo võimaluseta, kuna neil eksporditapamajad puuduvad. Ministri ettekirjutus puudutab just seda halba külge maksvas litsentsüsteemis, ettepanekut tehes ka teistele tapamajadele litsentsisaamise õigust anda.

Nüüd on loomatervishoiu peavalitsus teatanud, et litsentse liha väljaveoks ka harilikkudele tapama jadele antakse.

Rootslased Eesti põlevkivist. Rootsi Keemia seltsi jaanuarikuu istangul esines Rootsi keemiatöös tuse seltsi poolt insener Otto Cyrén huvitava ja tähel panurikka ettekandega Eesti põlevkivi ja tema ära kasutamise üle. Anname kõne kokkuvõetult allpool edasi.

Huvi kiviõlitööstuse vastu on praegu väga suur, ise äranis peale sõja, kui selgeks sai, mis tähendab ise õli produtseerida, ilma et teda väljaspoolt juure muretseda tarvis oleks. Võib ilma liialdusteta öelda — tähendab Cyrén — et just lõpmatud liiduriikide moo torõli lademed selleks kaasaaitasid, et liiduriigid võit jana sõja lõpetasid.

Põlevkivitööstust on kaua aega tagajärgedega arendatud, kõige pealt Shottimaal. Rootsil on, nagu teada, peaaegalt Västergötlandis aga ka Närke ja Ölandi saarel suured lademed niisugust põlevkivi, mida ammust ajast põletisainena lubja põletamise juures tarvitatakse. Aga varemad katsed sellest ka õli saada, ei ole ekonomilist tagajärge annud. Selle põhjuseks on, et Rootsi põlevkivi, võrreldes Shotti ja veel rohkem Eesti omaga, kaunis vaene on õli sisaldavatest osadest. Kõige paremal juhtumisel saadakse 5–6% õli, kuna Eesti oma 20–30% õli anda võib. Viimastel aastatel on Rootsis suur töö põlevkivi õli probleemile pühendatud. Teaduslikult on omas keemilises koosseisus ainult pealiskaudselt tuntud Rootsi põlevkivi prof. Bror Holmbergi poolt tehnilise ülikooli laboratooriumis järeproovitud ja probleemi praktiline külg on, nagu näha, suure eduga inseneride Sven Berghi ja C. E. Larssoni poolt läbi töötatud ning praegu paistavad väljavaated, et ka Rootsis ekonomiliselt elujõuline põlevkivitööstus tekkida võiks, relativselt head.

Eesti põlevkivi on olemas kambrosilurilises vöös missugune ulatab Kalmari lehest, üle Ölandi, Got landi ja peaaegu üle terve Eesti kuni Ladoga järve lõunapoolse osani. Põlevkivi, mis üldnimetatud vöös ette tuleb, on ometi väga mitmesugune omas koos seisus. Ölandi oma annab ainult 2,5–3% õli, nagu ka Eesti mererannas leiduv põlevkivi. Alles Eesti sismaal on õlirikas põlevkivi, missugune oma lejuksõha järele kukersiidi nime kannab, ning mida nüüd paari aasta jooksul peaaegalt riiklises põlev kivitööstuses Kohtla ja Jõhvi vahel ümbertöötatud on. Ehk küll kukersiidil kindlat keemilist koosseisu ei ole, võib ta sisaldada kuni 50% orgaanilisi substants ning kuiva destilleerimise juures 36% õli anda, kui ka protsent keskmiselt tuntuvalt madalam on. Kukuersiidi on pikemat aega tuntud ning teda tarvitati ka põletisainena, aga tema õiget tähtsust õpiti alles sõ ja hindama, kui Peterburg sõe juureveost väljas poolt eraldati. Vene valitsus ühendas kõige rikka mad põlevkivi lademed raudteega ja ehitas 6 klm. pikkuse kraavi kuivatamise otstarbel. Eesti Vaba riigi iseseisvuse ajal on põlevkivi tööstust tõsiselt võetud ning ta on praegu Eesti tähtsam tööstusala. 1918–1919 aastatel murdi 10.000 tonni, 1922–1923 5000 tonni. Peale selle, kui ühe väikese proovivabriku andmist kokku koguti, asutati 1922. aastal suurem destilleerimisvabrik 200 tonnise läbitöötamisega, mis päevas 40 tonni tooresõli annab. Pärastpoole on 2 destilleerimis vabrikut juure tulnud. Kõigesuu remat tarvitust ei leia põlevkivi Eestis aga mitte õli valmistamises, vaid tsemenditööstuses, kus ta põletis ainena teenib, kuna tuhk väärtuslike osana tsemendi sekka segatakse.

1922. aastal tarvitati Eesti tsemenditööstus mitte vähem, kui 113.500 tonni põlevkivi ja 1924. a. min nakse eelmisest arvust kindlasti üle.

Eesti põlevkivi hea ja ühilaasi ka halb omadus seisab selles, et ta pehme on ning kergelt puruneb, mille tõttu tema väljavõitmine külmaga, lume ja vi h-maga j. n. e. väga raskendatud. Rootsi põlevkivi on selles mõttes parem. Siitajuure tuleb veel, et Rootsi põlevkivi lahtiselt maapinnal lamab, ning teda suu remate lademetena, kui Eesti oma, leida on.

Ettekenne ilmub Rootsi Keemiaajakirjas trükifuna.

Inglise.

Toiduainete turu ülevaade. Eesti võid on väiksel arvul turul. Asumaade vöihinnad on natuke langenud.

Arvatakse, et võid hindades talve lõpul tõusu oodata võib, sest et kuuldavasti juurevedu New Zealandist lähemate kuude jooksul suuresti vähenema saab. New Zealandis on kliimalised olud võid produktiooni vähendanud ja pealegi olevat juustu valmistamise suurenemine ka selleks kaasa aidanud.

Austraalia võid väljavedu on 1923. aastal ka vähe nendud. Võid puudust suurendab ka see asjaolu, et Iirimalt parema võid väljavedu täiesti lõppenud on ja tema ise Daani ja asumaade võid osiab. Samasugune seisukord on ka Ameerika Ühisriikides, kes ka sun nitud on võid suurel arvul sisse vedama.

Detsembrikuu jooksul veeti võid Inglismaale sisse:

1923. a.	358.607 cwt.
1922. a.	420.087 „
1921. a.	303.621 „

Bacon'i turg on vaikne; hinnad langenud. Ras vaste sortide peale nõudmine väike.

Detsembrikuus veeti sisse:

1923. a.	623.400 cwt.
1922. a.	564.438 "
1921. a.	379.759 "

Inglise muna de juurevedu on elav; hinnad on langenud.

Detsembrikuus veeti sisse:

1923. a.	1.411.146 suurt sada.
1922. a.	1.219.385 " "
1921. a.	1.261.734 " "

Teated ettevõtete tegevusest.

Kaubandus-tööstusministeeriumi tööstuse osakond on järgmiste uute tööstusettevõtete sisseadmiseks ja tööalgamiseks luba annud:

Tori tarvitajate ühisusele „Hakkaja“, Pärnu maakonnas, „Navesi“ jõel veejõulist jahuveskit ja elektrijaama sisseada ja seal tööd alata. Ettevõtte on 5 töölist ja jõuandjaks 20 h. j. veeturbiin. Annab ümbruskonnale elektrit valgustamiseks ja jahvatab vilja.

Karl Kink'ile, Viljandis, Tallinna tän. Nr. 2 mehaanilise puutööstuse sisseadmiseks ja tööalgamiseks. Töökojal on 6 töölist. Valmistab elektrijõul uksti, aknaid, mõõblit jne.

Gabriel Linholm'ile, Tallinnas, Vana-Kalamaja tän. Nr. 32 plekisepa töökoja sisseadmiseks ja seal tööalgamiseks. Töökojal on 25 töölist ja jõuandjaks elektrimootor 6 h. j. Valmistab mitmesuguseid plekkkarpe, nõusi ja muid plekk-saadusi.

Juhtus Männik'ule, Tallinnas, Vana-Kalamaja tän. Nr. 32 kivitrukikoja sisseadmiseks ja seal tööalgamiseks. Trükikojal on 10 tööli. ja jõuandjaks 3 h. j. elektrimootor. Valmistab mitmesuguseid trükitoosi paberi ja pleki peal.

Rudolf Schmiedeberg'ile, Tallinnas, Hollandi tän. Nr. 4/6 mehaanika töökoja sisseadmiseks ja seal tööalgamiseks. Töökojal on 24 tööli. ja jõuandjaks 30 h. j. Dieselmootor; peale selle veel 10 h. j. elektrigeneraator valgustuseks. Parandab peaaesjalikult autosid ja muid masinaid.

O/ü. „Kuksema“, Järva maak. „Kuksema“ vallas, toorelina puhastamise vabriku sisseadmiseks ja seal tööalgamiseks. Vabrikul on 20 tööli. ja jõuandjaks 45 h. j. aurumasin. Puhastab linavarsi müügiks ja ümbruskonna tarviduseks.

Paul Simmulile & Karl Veskus'ele Misso vallas, Võru maak., laualõikamise vabriku sisseadmiseks ja seal tööalgamiseks. Vabrikul on 6 tööli. ja jõuandjaks 6 h. j. lokomobiil. Valmistab laudu, prusse jne. ümbruskonna tarviduseks.

Aleksander Pääsuke'ele, Tartus, Sõõgi turg Nr. 4 triikpesu vabriku sisseadmiseks ja seal tööalgamiseks. Vabrikus leiab 25 tööli. tööd. Jõuandjaks on 6 elektrimootorit kogujõuga 10 h. j. Valmistab mehaanilisel teel mitmesugust triik- ja lihtpesu (särgid, kraed, mansetid jne).

Hildebert Aunap'ile, Tarvastu Mustlal, Viljandi maakonnas toorelina puhastamise vabriku sisseadmiseks ja seal tööalgamiseks. Vabrikul on 7 tööli. Jõuandjaks 22 h. j. lokomobiil. Kuivatab ja puhastab linavarsi müügiks ja ümbruskonna tarviduseks.

Risti tööstuse ühisusele, Ristil, Lääne maakonnas, jahuveski sisseadmiseks ja seal tööalgamiseks. Veski on 3 tööli. Jõuandjaks 5 h. j. elektrimootor, milline jõudu riigi turbatööstuse „Ellamaa“ jaamast saab. Jahvatab vilja ümbruskonna tarviduseks.

Philipp Vahtrik'ule, Johan Umbliale jt. (tegutsevad Firma o/ü. „Edu“ nime all) Tallinnas, Suur-Kompasna tän. Nr. 40 trükikoja sisseadmiseks ja seal tööalgamiseks. Trükikojal on 15 tööli. Jõuandjaks 4 h. j. elektrimootor. Valmistab mitmesuguseid trükitoosi.

Johan Kahu'le Kuresaares, Pikk tän. Nr. 47 laualõikamise vabriku sisseadmiseks ja seal tööalgamiseks. Vabrikus leiab 7 tööli. tööd. Jõuandjaks on 30 h. j. imevgaasi mootor. Valmistab mitmesuguseid laudu, prusse jne. ekspordiks ja kohapealseks tarvituseks.

Ühendatud saapa ja nahavabrikud A/S". Juhatusele, tema sellekohase järelepärimise peale on kaubandus-tööstusministeeriumi tööstuse osakond teatanud, et tema selleks faktsust ei leia kui A/s. oma Tallinnas asuva nahavabriku „Eestimaa“ tegevuse ajutiselt katkestab ja viimastest talla-, pinsoli- ja voodrinakkade parkimise osakonna Rakveresse nahavabrik „Sakalasse“, milline sama A/s. omandus, üle viib ja nahavabrik „Eestimaa“ kroonnaha parkimise sisse seab, mille juures nahavabrik „Sakala“ oma endist tegevust ei katkes. Nimetatud muudatust tahab A/s. juba 1. märtsist s. a. teostada.

L.

Ärikalender.

20. veebruaril.

O/ü. „Aesti“, korralline peakoosolek (teistkordne), kell 6 p. l., Tallinnas, Kuninga t. 2.

25. veebruaril.

A/s. „Esimene juurdeveo raudtee selts Vene-maal“, erakorraline peakoosolek, kell 6 p. l., Tallinnas, Pikk t. 6, vann. adv. Noffbecki kontoris.

Metsamaterjali oksjon (v. „E. Majandus“ nr. 7).

26. veebruaril.

L. Mirviisi, G. Rõhti, J. Pehapi, A. Smolensky, J. Miki, H. Bergi, M. Kesperi, K. Paulson, M. Katzi, H. Jõesaari, H. Saukose, J. Halliku, J. Petersoni, K. Tralla, V. Teimanni, Sachendahlide ja Jacobsonide kinnisvarade oksjonid (v. „E. Majandus“ nr. 40/1923. a.).

A/S. „A-le Coq“, korralline peakoosolek, kell 5 p. l., Tartus, Tähtvere t. 56.

Uued aktsiaseltsid ja osühisused.

Metsatööstuse A/S. „Ligmem“. Tegevusala: Metsatööstuse abil puumaterjalide saamine ja nende ümbertöötamine ehitustehnilisteks ja muudeks tarbeks aineteks ja kaupadeks; saadud ainetega ja ehitusmaterjalidega ja metsatööstuses tarvilitavate ainetega, masinatega ja sisseadetega kauplemine Eestis kui ka väljamaal, oma ja teiste arvel, nende sisseadete valmistamiseks ja parandamiseks, metsasaaduste ümbertöötamiseks igasuguste vabrikute ja töökodade avamine ja kõige nende töödega seatud panga transaktsioonide läbiviimine. Asutajad: K. Ipsberg, V. Clement ja P. Rosmann. Põhikapitaal: Mk. 5.000.000, mis jaotatud 500 akts. 4 Mk. 10.000. (R. T. nr. 25/26-1924. a.).

A/S. „Eesti Petrol“. Tegevusala: kaupade, toores- ja pooltooresainete (iseäranis nafta) sisse- ja väljavedu, nende ümbertöötamine ja nendega kauplemine sise- ja väljamaal, oma ja komisjoni arvel.

Asutajad: G. Aisenstadt, E. Christiansen ja H. Gutkin.
Põhikapitaal: Mk. 2.000.000, mis jaotatud 2.000 akts.
à M. 1.000. (R. T. nr. 27/28-1924. a.).

Kinnisvara oksjonid.

26. mail s. a. kell 10 homm. — Tartu-Võru rahu-
kogu kohtusaalis:

Daniel **Sassi** kinnisvara, mis asub Tartus, Vaba-
duse t. ja seisab koos Karlova mõisast eraldatud ob-
rokimaa peale ehitatud majadest, krep. nr. 1150 all,
hinnatud 300.000 mk. peale.

Karl **Panksepa** kinnisvara, mis asub Tartus, Pihkva
t. nr. 1 ja koos seisab Tähtvere mõisast eraldatud
pärandatava maa peal olevatest majadest, krep. nr.
222 all, hinnatud 312.000 mk. peale.

Marie-Auguste Friedrich-Villemi t. **Stolzemvaldti**
kinnisvara, mis koos seisab Tartus, linna II hüpo-
teegi ringkonnas, Riia t., krep. nr. 40 all asuva linna
põlise rendi maatüki peal olevatest puuelumajadest,
hinnatud 1 682.100 mk. peale.

Tähtsamad vallasvara oksjonid.

26. veebruaril s. a. kell 10 homm. — Tallinnas,
Jaani t. 7, tuba 31 ja Narva m. nr. 6, võlgniku
„**Rakvere nahavabriku H. Friedrichs A/S.**“
vallasvara: kaks obligatsiooni à Mk. 1.250.000, hinna-
tud Mk. 2.075.000.—

28. veebruaril s. a. kell 10 homm. — Tallinnas,
Metalli t. nr. 2, võglase Martin **Renniku** vallasvara:
vorstivabriku sisseseade, hinnatud Mk. 140.000.

29. veebruaril s. a. kell 10 homm. — Tallinnas,
Baltiski m. 46, võglase Juhan **Kartau** vallasvara:
makaronivabriku sisseseade ja masinad, lokomobiil
ja muud asjad, hinnatud 376.000 mk.

3. märtsil s. a. kell 10 homm. — Tallinnas, Koidu
(Alemani) t. 4, k. 3, võglase Paul **Leperi** vallas-
vara: toakraam, hinnatud 154.000 mk.

5. märtsil s. a. kell 10 homm. — Tallinnas, Vana
Posti t. 3, kri. 3, võglase Johan **Piipi** vallasvara:
mitmesugune riidekaup ja korteri sisseseade, hinna-
tud 88.800 mka.

1. märtsil s. a. kell 10 homm. — Tallinnas, Imanta
(S. Arevjevi) t. 32-a, k. 1, võglase Hans **Jürmanni**
vallasvara; kabineklaver, hinnatud 125.000 mk.

21. veebruaril s. a. kell 10 homm. — Narvas,
Suurel t. 14, kaubamaja „**R. Rosenberg ja Ko**“
vallasvara: kaupluse sisseseade ja kaubad, hinnatud
590.720 mk.

Tähtsamad enampakkumised.

Harju riigimaade valitsus, suusõnalisel. 11. märtsil
s. a. kell 11 homm. — Ohtu, Tammiku, Keava ja
Pajaka asunduste **piiritusevabrikute sisseseaded**.
Pakkumised leitavad aset Tallinnas, S. Roosikrantsi
t. 12. Lähemalt sealsamas.

Metsamaterjaali oksjon.

25. veebruaril s. a. kell 12 päeval Rakvere valla-
majas, Rakveres, järgmistes metskondades asuvad
okaspuu palgid:

1) Sagadi 3966 tk. umbes 43870 kantjalga, 15 üks-
suses, alghinnaga 25-32 mk. kantjalg:

2) Rakvere — 2.073 tk. — umbes 28599 kanti-
jalga — 3 üksuses, alghinnaga 30 marka kantjalg;

3) Porkuni — 3730 tk. umbes 45810 kantjalga —
5 üksuses alghinnaga 21-33 marka kantjalg;

4) Reola — 242 tk. umbes 2937 kantjalga, alg-
hinnaga 24 marka kantjalg;

5) Samas — 261 tk. 2864 kantjalga, 2 üksuses
alghinnaga 21-25 marka kantjalg ja umbes 257³/₁₂
kantsülda küttepuid, — 19 üksuses alghinnaga 864-1729
mk. kantsüld;

6) Püssi metskonnas Sirtsu, Tagama, Lümatsu ja
Jõepere laduplatsidel — 556,25 kantsülda küttepuid, —
18 üksuses alghinnaga 1200-2500 marka kantsüld.

Lähemaid teateid müügile tulevate metsamaterjaa-
lide kohta saab metsade peavalitsuse tööstusosakon-
nast, Viru maakonna metsaülemalt ja kohalikkudelt
metsaülemalt.

Tähtsamad vähempakkumised.

Riigi raudteevalitsuse varustusosakond, kinnisel,
5. märtsil s. a. kell 10 homm. — umbes 20.000 pd.
valamiskoksi ja umbes 3.500 pd. toorest malmi
(koks: tuhka max 10⁰/₀, niiskus max. 5⁰/₀, tükide
suurus mitte alla 2", puru max. 2⁰/₀, S- max. 2⁰/₀;
malm: Si - 2¹/₂-3, Mn. 1-1,2⁰/₀, S-o, 06 max.,
P-max. 0,15). Pakkumised ära anda Tallinnas,
Tehnika t. 16, tuba 2. Hinnad cif. Tallinn.

Riigi raudteevalitsuse varustusosakond, kinnisel,
6. märtsil s. a. kell 10 homm. — **Antimooniumi**
340 pd., tsinki tüki - 61 pd. ja tsinki lehes
74 pd. Pakkumised ära anda Tallinnas, Tehnika
t. 16, tuba 2. Lähemalt sealsamas tuba 4.

Riigi raudteevalitsuse varustusosakond, kinnisel,
27. veebruaril s. a. kell 10 homm. — **kivisõetõrva**
— 700 pd. ja **katusepappi - 15.870 ruut-mtr.**
Pakkumised ära anda Tallinnas, Tehnika t. 16, tuba 2.
Lähemalt sealsamas tuba 4.

Posti peavalitsus, kinnisel 27. veebruaril s. a. kell
10 homm. — **konseptpaberit: 250 pd. 20 nl. —**
18"×29" ja **200 pd. 26 nl. — 22"×82;** kirju-
tuspaberit: **50 pd. 32 nl. — 22"×32"** ja **50**
pd. 24 nl. 18"×29". Pakkumised ära anda Kreutz-
valdi t. 10.

Riigi raudteevalitsuse varustusosakond, kinnisel,
7. märtsil s. a. kell 10 homm. — **viini lupja 10 pd.,**
karastamise kaali - 13 pd., salpatrihapet - 6 pd.,
soola - 67 pd., parafiini - 5 pd., pümskivi tk.
- 14 pd., pümskivi kunstl. - 20 nl., vosvori
1 pd. ja käsnasid - 2 pd. (hinnad franco raudtee
pealadu). Pakkumised ära anda Tallinnas, Tehnika t.
nr. 16, tuba 2.

Isiklikud teated.

Abieluvaranduse lahutamise lepingud on järg-
mised abielupaarid sõlminud: Karl Kuuse ja Emilie
Kuuse, sünd. Kurviits; Rudolf Priddiku p. Renning
ja Aleksandra Joosepi t. Renning, sünd. Feldmann;
Hermann Madise p. Palm ja Amalie Fooma t. Palm,
sünd. Sommer; Jaak Hansu p. Luik ja Anna Jaani t.

Lulk; Hermann Augusti p. Masing ja Salme Tõnise t. Masing, sünd. Vinnal; Aleksander Jüri p. Tamjärv ja Johanna Juhani t. Tamjärv, sünd. Lehtmeis, August Juhani p. Kilter ja Vilhelmine Villemi t. Kilter, sünd. Felder; Georg Krüdener ja Amy-Cäcilie Krüdener, sünd. Vrangel; Karl Juhani p. Übfus ja Alviine Adami t. Übfus, sünd. Vaha; Emmerich Oskari p. Behr ja Helene Hermant t. Behr, sünd. Vrangell; Johannes Hansu p. Ehrenverth ja Anna Hendriku t. Ehrenverth, sünd. Reinap.
(R. T. nr. 25/26-1924. a.)

Turu ülevaated.

Rahaturg.

Kõikumised välisbörsedel, mis sarnanevad palaviku omale peale ränka tõve, pole läinud nädalal palju uudist toonud. Dollari ja naelsterlingi vahe on enam vähem kindel, kusjuures esimene siiski veel ülevõimu näitab, eriti just nädala lõpul. Dollar on tuntavalt tõusnud Stockholmi börsel 3.80-3.83, kuid Helsingi Soome marga kõvenemise tõttu 39.91 pealt 39.83 peale langenud. Naelsterling tõusis Stockholmis 16.42-16.47 ja Helsingis langes ta 172,20-171.45 peale.

Prantsuse frank jätkab oma langemist ja jõudis Londoni börsel oma jaanuari kuu madalamast kursist veel alla - 96.75 (jaan. 96.60), samuti kui Helsingis ja Stockholmis 17.00 ja 179.

Soome mark tõuseb kõikide välisvaluutade suhtes väljaarvatud Eesti mark, mis kahe nädala jooksul, kus kõik teised välisvaluutad Helsingis langedud: - dollar 22 punkti, frank 7 p., Rkr. 7 p., Daani kr. 18 p., naelestr. püsinud 171 peal - tõusis 10.35 pealt 10.50 peale seega 1,4⁰%. Kuna tegelikult see protsent palju suurem, on arvesse võttes, et Soome mark ise ka dollari vastu tõusis. Elu näitab et meie majanduselu tervenemine seal vastukaja leidnud.

Kaubalaadimised riigi raudteel.

Üksikutel nädalatel on meie era-kokkuvõtte järele riigi raudteedel (laiaroopalisel, Paide-Tamsalu, Valk-Mõniste ja kindluse Nõmme-Vääna kitsaroopalistel liinidel) kaupe laaditud järgmisel määral (vagunid):

	1-6. jaan.	6-12. jaan.	12-18. jaan.	18-24. jaan.	24-31. jaan.	1-6. veebr.
Teravilja ja jahu . . .	94	194	43	48	109	87
Kartulid . . .	5	34	22	17	13	19
Elusloomi . . .	52	65	98	92	76	67
Linu . . .	31	49	36	36	37	33
Põletispuid . . .	150	528	543	461	590	541
Muud metsamaterjaali . . .	75	167	204	119	254	288
Põlevkivi . . .	59	114	95	57	110	57
Muud era-kaupa . . .	408	750	778	624	904	804
Kokku . . .	874	1904	1819	1454	2093	1902
Raudtee veod	172	192	191	109	211	195

Kokku laaditud . . . 1046 2096 2010 1563 2304 2097

Tallinna laiaroopalisesse kaubajaama on samade aegade jooksul sisemaalt sisse tulnud:

	1-6. jaan.	6-12. jaan.	12-18. jaan.	18-24. jaan.	24-31. jaan.	1-6. veebr.
Teravilja ja jahu . . .	2	5	8	2	4	
Kartulid . . .	1	1	—	2	1	
Elusloomi . . .	—	—	2	1	1	
Põletispuid . . .	121	276	347	286	278	
Metsamaterj. . .	14	35	71	52	116	
Linu ja takku . . .	3	3	23	6	10	
Muud erakaubad . . .	9	48	6	40	2	
Põlevkivi . . .	—	—	35	50	51	
Kokku . . .	150	368	492	439	463	

Viimased börs kursid*)

	London			Stockholm			Helsingi			New-York		
	1923 a.	1924. a.		1923 a.	1924. a.		1923 a.	1924. a.		1923 a.	1924. a.	
	15. II.	8. II.	15. II.	15. II.	8. II.	15. II.	15. II.	7. II.	14. II.	15. II.	8. II.	15. II.
Naelsterling . . .	—	—	—	17.61	16.42	16.47	179.15	172.20	171.45	4.697	4.289	4.2825
Dollar	4.688	4.30	4.302	3.76	3.81	3.83	38.30	39.91	39.83	—	—	—
Prantsuse frank . . .	76.71	94.51	96.75	23.00	17.50	17.00	228	186	179	—	—	—
Helveetsia frank . . .	—	—	—	70.70	66.30	66.55	—	—	—	—	—	—
Rootsi kroon . . .	17.65	16.42	16.48	—	—	—	10.16	10.50	10.43	—	—	—
Soome märk . . .	17.90	17.25	17.11	9.89	9.54	9.62	—	—	—	—	—	—
Daani kroon . . .	24.58	26.50	27.22	71.65	61.95	60.75	727	654	634	—	—	—
Hollandi gulden . . .	11.86	11.49	11.50	148.80	142.95	143.20	15.14	14.99	14.90	—	—	—
Eesti mark	—	—	—	—	—	—	11.30	10.40	10.50	—	—	—
Kuld per unts . . .	88/8	95/6	96/2	—	—	—	—	—	—	—	—	—

*) London noteerib kurse: £ 1 nii mitu vastava maa rahaüksust. Mujal on noteerimisviis nagu Tallinnas, s.t. kurs näitab ühe naelsterlingi ja dollari hinda oma maa rahaüksustes ja kõikide teiste valuutade hinda 100 üksuse eest.

Tallinna börs kursisedel

Kuupäev		1 dollar	1 naesterling	1 biljon Saksa marka	100 Soome marka	100 Rootsi krooni	100 Daani krooni	100 Prantsuse frk.	100 Holl. guld.	100 Läti rubla	100 Tšehosl. kr.	1 kuld rubla	100 Itaalia liiri	100 Helveetsia fr.
11. II	O.	379,5	1632	—	944	9900	6100	1700	14200	71,75	1080	188	1650	6600
	M.	380,5	1640	85,—	954	10000	6200	1750	14300	73,25	1110	—	1680	6650
	T.	—	1638	—	954	—	—	—	—	—	—	—	—	—
12. II	O.	379,5	1628	—	943	9900	6075	1710	14175	72,87	1090	188	1645	6625
	M.	380,5	1635	85,—	953	10000	6175	1740	14275	73,37	1120	—	1675	6675
	T.	—	1634	—	953	—	—	—	—	—	—	—	—	—
13. II	O.	379,5	1626	—	944	9900	6000	1675	14200	71,75	1095	188	1645	6625
	M.	380,5	1633	85,—	954	10000	6100	1725	14300	73,25	1125	—	1675	6675
	T.	—	—	—	—	10000	—	—	—	—	—	—	—	—
14. II	O.	379	1628	—	942	9875	5925	1675	14175	71,75	1095	188	1645	6625
	M.	380	1635	98,—	952	9975	6025	1725	14275	73,25	1125	—	1675	6675
	T.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
15. II	O.	379	1629	—	943	9850	5930	1660	14175	71,75	1095	188	1645	6600
	M.	380	1635	85,—	953	9950	6030	1710	14275	73,25	1125	—	1675	6650
	T.	—	1635	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
16. II	O.	379	1624	—	944	9850	5950	1650	14175	71,75	1095	188	1645	6600
	M.	380	1632	85,—	954	9950	6050	1700	14275	73,25	1125	—	1675	6650
	T.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Tähtsamate en gros kaupade hinnad, mis läinud nädalal kauba börsel koteerimise komisjoni poolt koteeriti.

Jahud: nisu, pehme, kõrgem Ameerika sort. pd.	570—700	Kohvi, Kesk-Ameerika sordid	4000—4800
" " sõre Ameerika "	650—720	Mexiko	—
A/S. Rotermanni tehaste jahud:		Tee, lahtine Pekoe broken, Java	4600—4800
nisu, pehme, "	520—640	" " Orange Pekoe, Java	5700—6000
" sõre "	640—670	" " " Tseilon	6000—6600
" pehmed, teised sordid "	—	" " " Moning, Hiina	4200—4400
Rukki jahud "	280—290	Suhkur, peenike, valge, Saksamaa	1100—1120
püül "	400—445	" " Java	—
Nisu, Vene "	340—345	" " " Tseilon	—
Rukis Eesti "	280—285	" " " Moning, Hiina	4200—4400
" Vene, "	—	Suhkur, peenike, valge, Saksamaa	1100—1120
Kaerad, toidu, Vene "	255—260	" " Java	—
Odrad, "	—	" " " Tseilon	—
Erned, rohelised, Eesti "	—	" " " Moning, Hiina	4200—4400
" " Hollandi "	—	Suhkur, peenike, valge, Saksamaa	1100—1120
Riis, Burma II. "	650—670	" " Java	—
Kartulid, eksport fob Tallinn "	—	" " " Tseilon	—
" piirituse "	—	" " " Moning, Hiina	4200—4400
Kartuli tärglis „Superieur“	585—600	Suhkur, peenike, valge, Saksamaa	1100—1120
Piim, pudelites ltr.	20	" " Java	—
Või, meierei, eksport pd.	4400—4560	" " " Tseilon	—
Margariin, väljamaa	2000—2200	" " " Moning, Hiina	4200—4400
Juust, kohalik, Schveitsi. pd.	2400—2600	Suhkur, peenike, valge, Saksamaa	1100—1120
" " " " "	—	" " Java	—
Kaseiin "	680—800	" " " Tseilon	—
Munad, eksport I. s. (sinine tpl.) "	17—19	" " " Moning, Hiina	4200—4400
" " II. s. "	15—16	Suhkur, peenike, valge, Saksamaa	1100—1120
Kakao, Inglis "	1200—1400	" " Java	—
" Ameerika "	1100—1200	" " " Tseilon	—
" Hollandi "	1600—1700	" " " Moning, Hiina	4200—4400
Kohvi, Rio, Santos "	3000—3600	Suhkur, peenike, valge, Saksamaa	1100—1120
" " " " "	—	" " Java	—
		" " " Tseilon	—
		" " " Moning, Hiina	4200—4400
		Suhkur, peenike, valge, Saksamaa	1100—1120
		" " Java	—
		" " " Tseilon	—
		" " " Moning, Hiina	4200—4400
		Suhkur, peenike, valge, Saksamaa	1100—1120
		" " Java	—
		" " " Tseilon	—
		" " " Moning, Hiina	4200—4400
		Suhkur, peenike, valge, Saksamaa	1100—1120
		" " Java	—
		" " " Tseilon	—
		" " " Moning, Hiina	4200—4400
		Suhkur, peenike, valge, Saksamaa	1100—1120
		" " Java	—
		" " " Tseilon	—
		" " " Moning, Hiina	4200—4400
		Suhkur, peenike, valge, Saksamaa	1100—1120
		" " Java	—
		" " " Tseilon	—
		" " " Moning, Hiina	4200—4400
		Suhkur, peenike, valge, Saksamaa	1100—1120
		" " Java	—
		" " " Tseilon	—
		" " " Moning, Hiina	4200—4400
		Suhkur, peenike, valge, Saksamaa	1100—1120
		" " Java	—
		" " " Tseilon	—
		" " " Moning, Hiina	4200—4400
		Suhkur, peenike, valge, Saksamaa	1100—1120
		" " Java	—
		" " " Tseilon	—
		" " " Moning, Hiina	4200—4400
		Suhkur, peenike, valge, Saksamaa	1100—1120
		" " Java	—
		" " " Tseilon	—
		" " " Moning, Hiina	4200—4400
		Suhkur, peenike, valge, Saksamaa	1100—1120
		" " Java	—
		" " " Tseilon	—
		" " " Moning, Hiina	4200—4400
		Suhkur, peenike, valge, Saksamaa	1100—1120
		" " Java	—
		" " " Tseilon	—
		" " " Moning, Hiina	4200—4400
		Suhkur, peenike, valge, Saksamaa	1100—1120
		" " Java	—
		" " " Tseilon	—
		" " " Moning, Hiina	4200—4400
		Suhkur, peenike, valge, Saksamaa	1100—1120
		" " Java	—
		" " " Tseilon	—
		" " " Moning, Hiina	4200—4400
		Suhkur, peenike, valge, Saksamaa	1100—1120
		" " Java	—
		" " " Tseilon	—
		" " " Moning, Hiina	4200—4400
		Suhkur, peenike, valge, Saksamaa	1100—1120
		" " Java	—
		" " " Tseilon	—
		" " " Moning, Hiina	4200—4400
		Suhkur, peenike, valge, Saksamaa	1100—1120
		" " Java	—
		" " " Tseilon	—
		" " " Moning, Hiina	4200—4400
		Suhkur, peenike, valge, Saksamaa	1100—1120
		" " Java	—
		" " " Tseilon	—
		" " " Moning, Hiina	4200—4400
		Suhkur, peenike, valge, Saksamaa	1100—1120
		" " Java	—
		" " " Tseilon	—
		" " " Moning, Hiina	4200—4400
		Suhkur, peenike, valge, Saksamaa	1100—1120
		" " Java	—
		" " " Tseilon	—
		" " " Moning, Hiina	4200—4400
		Suhkur, peenike, valge, Saksamaa	1100—1120
		" " Java	—
		" " " Tseilon	—
		" " " Moning, Hiina	4200—4400
		Suhkur, peenike, valge, Saksamaa	1100—1120
		" " Java	—
		" " " Tseilon	—
		" " " Moning, Hiina	4200—4400
		Suhkur, peenike, valge, Saksamaa	1100—1120
		" " Java	—
		" " " Tseilon	—
		" " " Moning, Hiina	4200—4400
		Suhkur, peenike, valge, Saksamaa	1100—1120
		" " Java	—
		" " " Tseilon	—
		" " " Moning, Hiina	4200—4400
		Suhkur, peenike, valge, Saksamaa	1100—1120
		" " Java	—
		" " " Tseilon	—
		" " " Moning, Hiina	4200—4400
		Suhkur, peenike, valge, Saksamaa	1100—1120
		" " Java	—
		" " " Tseilon	—
		" " " Moning, Hiina	4200—4400
		Suhkur, peenike, valge, Saksamaa	1100—1120
		" " Java	—
		" " " Tseilon	—
		" " " Moning, Hiina	4200—4400
		Suhkur, peenike, valge, Saksamaa	1100—1120
		" " Java	—
		" " " Tseilon	—
		" " " Moning, Hiina	4200—4400
		Suhkur, peenike, valge, Saksamaa	1100—1120
		" " Java	—
		" " " Tseilon	—
		" " " Moning, Hiina	4200—4400
		Suhkur, peenike, valge, Saksamaa	1100—1120
		" " Java	—
		" " " Tseilon	—
		" " " Moning, Hiina	4200—4400
		Suhkur, peenike, valge, Saksamaa	1100—1120
		" " Java	—
		" " " Tseilon	—
		" " " Moning, Hiina	4200—4400
		Suhkur, peenike, valge, Saksamaa	1100—1120
		" " Java	—
		" " " Tseilon	—
		" " " Moning, Hiina	4200—4400
		Suhkur, peenike, valge, Saksamaa	1100—1120
		" " Java	—
		" " " Tseilon	—
		" " " Moning, Hiina	4200—4400
		Suhkur, peenike, valge, Saksamaa	1100—1120
		" " Java	—
		" " " Tseilon	—
		" " " Moning, Hiina	4200—4400
		Suhkur, peenike, valge, Saksamaa	1100—1120
		" " Java	—
		" " " Tseilon	—
		" " " Moning, Hiina	4200—4400
		Suhkur, peenike, valge, Saksamaa	1100—1120
		" " Java	—
		" " " Tseilon	—
		" " " Moning, Hiina	4200—4400
		Suhkur, peenike, valge, Saksamaa	1100—1120
		" " Java	—
		" " " Tseilon	—
		" " " Moning, Hiina	4200—4400
		Suhkur, peenike, valge, Saksamaa	1100—1120
		" " Java	—
		" " " Tseilon	—
		" " " Moning, Hiina	4200—4400
		Suhkur, peenike, valge, Saksamaa	1100—1120
		" " Java	—
		" " " Tseilon	—
		" " " Moning, Hiina	4200—4400
		Suhkur, peenike, valge, Saksamaa	1100—1120
		" " Java	—
		" " " Tseilon	—
		" " " Moning, Hiina	4200—4400
		Suhkur, peenike, valge, Saksamaa	1100—1120
		" " Java	—
		" " " Tseilon	—
		" " " Moning, Hiina	4200—4400</

Maasenna ed, õli 87½/2% basis fr. Tall.	—	Tsement, Portland, Port-Kunda	
" külvil 98—99 " . . . pd.	—	pütt 10 pd. 10 naela	745
Takud, Codilla I.	—	Tsement, Portland, Port-Kunda	
" " II.	—	pütt 10 pd. 10 naela fr. Kunda.	—
Kivisüsi, auru, Yorkshire 2k. pest.	59—61	Tsement, Portland, Aseri	690
" " Newcastle	57—58	Kriit. toores "	100
" " sepa	64—66	" pestud	110—130
Koks, valu	95—100	Asfaiit	160—
" gaasi	85	Tõrv, kivi	260—275
Põlevkivi, I. sort	10	" puu	300—350
Põlevkivi, II. sort	7,5	Lubi	35—40
" III. "	5	Gips, tükikides frko Isborsk	—
Raud, sordi	300—320	" jahvatatud "	—
" latt	—	" krohvimise, loko "	70
" vits	440—490	Teliskivid, I. sort, tuhat, fr. Tall.	6100
" raud plekk	440—500	Puumaterjalid, saetud D/B/B/	
" " tsingitud	720—760	Eesti Strd I, II ja III s. frko Tal.	—
Teras Inglis	—	Puumaterjalid	—
" Saksa	—	" IV s.	—
" nikkel	—	" propsid; 7×7	—
" vedru	450—500	" liiprid	—
" valu	—	Põletispuud, sega 20% okaski, k. sld.	5500—5800
" tööriistade	1100—1200	" "	—
" talla	340—380	Nahk, talla, Eesti kodumaa too-	
Malm	240—250	resnahast valmistatud . pd. I s.	4400—4600
Inglitina	7200—7500	Nahk, talla, Ameer. tooresn. val-	
Seatina	900—950	mist. I sort	5000—5200
Vask, plekk punane	4000—4800	Nahk talla, Ameer. tooresn. val-	
" " valge	3600—4600	mist. II sort	4400—4600
Tsink-plekk	1600	Toores nahk väiksed ja suured .	—
Masinaõli, Vene, Nobel No. 6.	535—540	Tuletikud, origin. kast (500 pakki)	5800
" Ameerika	520—540		
" solaar	—		
" Vacuum Vene	1000—1300		
" auto	700—750		
Tsilindriõli, Vene	600—730		
" Ameerika	500—700		
Põlevkivi õli	180—240		
" pigi	300		
Nafta, Vene	240—260		
" Ameerika	200—210		
Petrooleum, Vene	280—290		
" Ameerika	280—290		
Bensiin, Vene	600—650		
" Ameerika	600—650		
Piiritus, eksport. (excl. vaat) fob ltr.	\$ 0,20		
Pesuosoda pd.	200—210		
Seebikivi 72% Inglis	560—600		
Parafiin 50'—52°	880—930		
" 120°—134°	—		
Parkimise ekstrakt	850		
Väävel, õie 98%	390—410		
Värvid, nigrosin vees sulav, välj. kg.	550—590		
" tsinkvalge Saksa roh. PZ. pd.	1500—1600		
" " Prantsuse "	1500—1600		
" " tinavalge Englise	1300—1400		
" " ooker Prants.	330—380		
Väetisained Superfosf. „Silva“ (k. 6 pd.)	—		
" 17-18% fr. Tallinn.	—		
" Superfosf. E. T. K. must kukk	—		
(k. 6 pd.) 18—20% fr. Tallinn.	—		
" Thomasjahu k. 100kg. 15-17%	—		
" Kaalisool, 30% kott 6 pd. frkojaam	—		
" " 40%	—		
" Kainiit 12% lahine, pd.	—		
" Norra salpeeter, kott 6 pd.	—		
" Vosvoriit, Eesti 6%	—		
Paber, rotatsiooni	410		

Prahid :

Lina		
Tallinn — Stettin	tonn	—
" — Ghent	"	—
" — Dundee	"	—
" — Belfast	"	—
" —	"	—
" —	"	—
Takud + /o		
Puumaterjalid D/B/B/ standard		
Tallinn — London	"	—
" — E. C. C. P. (Ingl. idarand)	"	—
" — Antwerpen	"	—
" — Southampton	"	—
" — Manchester	"	—
"	"	—
"	"	—
Segakaup	tonn	
Tallinn — Stettin	"	—
" — London	"	—
" — Stockholm, või	"	—
"	"	—
"	"	—
Kartulid		
Tallinn	"	—
"	"	—
"	"	—
"	"	—
"	"	—
"	"	—
"	"	—
"	"	—
"	"	—
"	"	—